

TAST ZIN

**Een tentoonstelling van en door de vereniging Apex,
in het Museum voor Natuurwetenschappen**

Van 28 maart tot 29 september 2002

DIDACTISCH DOSSIER

© 2002
Educatieve dienst

Als je deze "sensuele" tentoonstelling met het gezin of met vrienden bezoekt, dan trek je best je schoenen uit. Voelen is niet immers alleen een zaak voor je handen, maar ook voor je voeten. Laat je leiden door gevoelens en gewaarwordingen.

In de tentoonstelling zijn er ook speciale modules voor kleuters, aangegeven met "Tast toe". "TAST *zin?*" is toegankelijk voor rolstoelen. Alles staat ook in braille

BELANGRIJK: VOOR EEN GESLAAGD BEZOEK

De tentoonstelling "TAST *zin?*" is een doe-tentoonstelling waarin bezoekers de informatie zelf beleven in plaats van ze te ondergaan. Daarom besliste de Educatieve Dienst van het Museum geen rondleidingen te organiseren.

De opstelling is over verschillende modules verdeeld en daarom is het niet mogelijk dat een hele groep, bijvoorbeeld een klas, samen aan één proef deelneemt. Het is dus aangeraden bij het begin van de tentoonstelling groepjes van vijf tot zes bezoekers te vormen. Wat de kleinste bezoekers betreft, vraagt het Museum dat je voor extra begeleiding zorgt. Daarom laten we, voor de derde kleuterklas en het eerste leerjaar, één gratis begeleider per vijf kinderen toe en, voor oudere kinderen, één gratis begeleider per tien kinderen (dit in tegenstelling tot onze andere tentoonstellingen, waar wij slechts één gratis begeleider per 15 bezoekers toelaten).

Hoewel de tentoonstelling beslist door kinderen vanaf 5-6 jaar bezocht kan worden, is het doelpubliek voor scholen eigenlijk ouder: idealiter 10 jaar of meer. Sommige van de 50 proeven zijn dus niet geschikt voor de allerkleinsten.

Je hoeft geen aangeduid parcours te volgen in "TAST *zin?*", waardoor de duur van uw bezoek van jezelf afhangt. Toch schatten wij dat groepen één tot anderhalf uur in de tentoonstelling blijven.

Let op! Bij heel wat proeven is het gevoel in de voeten belangrijk! Daarom vragen wij je je schoenen uit te doen (je kan ze achterlaten in de "schoenenstalling").

INHOUD VAN DE TENTOONSTELLING

Deze uiterst interactieve tentoonstelling gaat over de tastzin, een zintuig, dus over de gewaarwordingen veroorzaakt door aan te raken en aangeraakt worden. Bezoekers ervaren hoe dit oerzintuig werkt (fysiologie) en welke belangrijke rol ze speelt bij de waarneming van onze omgeving en onze relaties met anderen.

De tastzin is het eerste zintuig dat bij de foetus ontstaat en zet heel uiteenlopende prikkels (temperatuur, druk, trilling), zowel binnen als buiten het lichaam, in gewaarwordingen om. Ze is van hoofdbelang bij het aanleren en de non-verbale communicatie. Als ze verdwijnt of wijzigt, heeft dat onherstelbare gevolgen voor mensen of dieren, wat we soms na verwondingen vaststellen.

Hoe voelt iemand een druk, een trilling of een uitrekking? Welke zijn de drempelwaarden van deze stimuli en waar hangen ze vanaf? Hoe nemen we warmte, kou, vochtigheid waar? Wat is het nut van pijn?

"TAST *zin?*" is onderverdeeld in 9 thematische ruimtes, waar bezoekers de kwantitatieve, kwalitatieve en emotionele dimensies van het tastzintuig ontdekken.

- *Aaitunnel*

Reeds bij het vertrek stel je vast dat de tastzin niet uitsluitend een handenzaak is, want je wordt verzocht je schoenen uit te trekken, daarna gaat u door gang vol handen...

- *Paleis van de homunculus (aangeraden vanaf 10 jaar)*

In dit circustentje vind je modellen en proeven over de fysiologie van de tastzin. Onze huid is ons belangrijkste tastorgaan... maar niet het enige. Voelen wij over ons hele lichaam even goed? Ja of neen? En hoe komt dat?

Hoe raakt de informatie van een tastlichaampje in de hersenen? Welke hersengebieden zijn hierbij betrokken?

- *Iglo*

Koude- en warmtegevoel behoren eveneens tot onze tastzin in brede zin. We beschikken over specifieke thermoreceptoren, die - net als de tastlichaampjes - ongelijk

over het lichaam verspreid zijn. We kunnen ze met enkele proefjes om te tuin leiden. Thermisch gevoel meet immers geen exacte temperatuur, maar wel wijzigingen in de huidtemperatuur; het is dus vrij subjectief.

- *Cederhut*

Tasten kan een aangenaam gevoel met zich meebrengen. Door te tasten kunnen we voelen, maar ook veel dingen herkennen. Iets betasten veroorzaakt dus niet altijd dezelfde gewaarwording en het aanraken van sommige materialen kan ons ontroeren of verschaft ons genot.

- *Beeldentheater*

Zes beelden in verschillende vormen en materialen die we uitsluitend met de handen mogen ontdekken. Andere moeten we, geblinddoekt, op de tast, ineenpuzzelen: onze vingers hebben een geheugen.

- *Metalen loods*

Tastprikkelers kunnen tot onaangename of zelfs pijnlijke gewaarwordingen leiden. Waar dient pijn toe? Ervaart iedereen pijn op dezelfde manier? Hoe kan pijn gemeten worden? En hoe zit het eigenlijk met fakirs?

- *Lijf aan lijf*

De lippen, de tong en de vingers zijn de gevoeligste delen van ons lichaam, maar onze heel huid is een groot tastorgaan. Maak indruk met je afdruk.

- *Voetje voor voetje*

Een doolhof zonder muren: het kan! Alleen de gevoeligheid van onze voeten kan hier de weg wijzen om een parcours van zachte, aangename of ruwe vloertegels te vinden.

- *Op onderzoek in het donker*

Op de tast op onderzoek in een donkere ruimte met aanwijzingen om te weten te komen in welk land je bent, hoe laat het is, wie daar woont... Eerst moet je wel een naam in braille ontcijferen.

Naast de “modules” zijn er in deze tentoonstelling ook nog infozuilen en enkele verrassingen. Heb je al een computer met je voeten bediend?

OM ER MEER VAN TE WETEN

Voor de jongsten

J.TATCHELL, 1998. Hoe werken je zintuigen? Usborne Publishing Ltd, uitklapboeken 14pp.

A. CIBOUL, 2001. Een twee drie vier ... vijf zintuigen. Kididoc. Davidsfonds

Voor volwassenen

W. PALLMANN – WARDENIER, 1998. Verkenningen in de haptonomie. Bruna Utrecht.

PRAKTISCHE INLICHTINGEN

Let op: TASTzin bezoekt u zonder schoenen!

Openingstijden

Dinsdag-vrijdag van 9.30 tot 16.45 uur; zaterdag, zondag en paasvakantie van 10 tot 18 uur
Gesloten op maandag en op 1 mei 2002

Toegangsprijzen (tentoonstelling + permanente zalen)

Individuele bezoekers: volwassenen 6,50 € - jongeren 6-17 jaar, studenten, CJP, senioren, vrienden KBIN, 5,50 €

In groep: volwassenen 5,50 € - jongeren 4 € (reservering verplicht voor groepen: 02 627 42 52, geen rondleidingen)

Info dag en nacht: 02 627 42 38

www.natuurwetenschappen.be

Toegang

Gebruik bij voorkeur het openbaar vervoer

Station Brussel-Luxemburg

Metro Troon of Maalbeek

Bus 34-80 Waaienberg

ONA asbl
pour personnes
aveugles
et malvoyantes